

هنر مدرنیسم

پیشینه، ماهیت، نمونه ها و ارتباط با فشن

شریف رضوی

پائیز ۱۴۰۴

شريف رضوى

Sharif Razavi

- دكتورى مديريت برنامه ريزى فرهنگى
- ۱۸ سال سابقه فعاليت در حوزه‌هاى مرتبط با مَد (طراحى، توليد، مشاوره، پژوهش و آموزش)
- مؤسس و رئيس انجمن توسعه صنعت مَد ايران
- ايميل: sharif.Razavi@gmail.com
- سايت شخصى: sharifrazavi.com
- اينستاگرام: SHARIFRAZAVI
- تماس: ۰۹۳۳۴۰۸۴۰۰۸

معرفی دوره و خوش آمدگویی!

- به وینار هنر مدرنیسم خوش اومدید!
- در این وینار قرار است در چه مورد صحبت کنیم؟
- چرا شناخت مدرنیته اهمیت دارد؟

بخش اول

ریشه‌های تاریخی، اجتماعی و اقتصادی مدرنیسم

جهان پيشامدرن

انقلاب صنعتی و تأثیرات اجتماعی-اقتصادی آن

■ پیش از مدرنیته، جهان بر پیوستگی بنا شده بود؛ نه گسست.

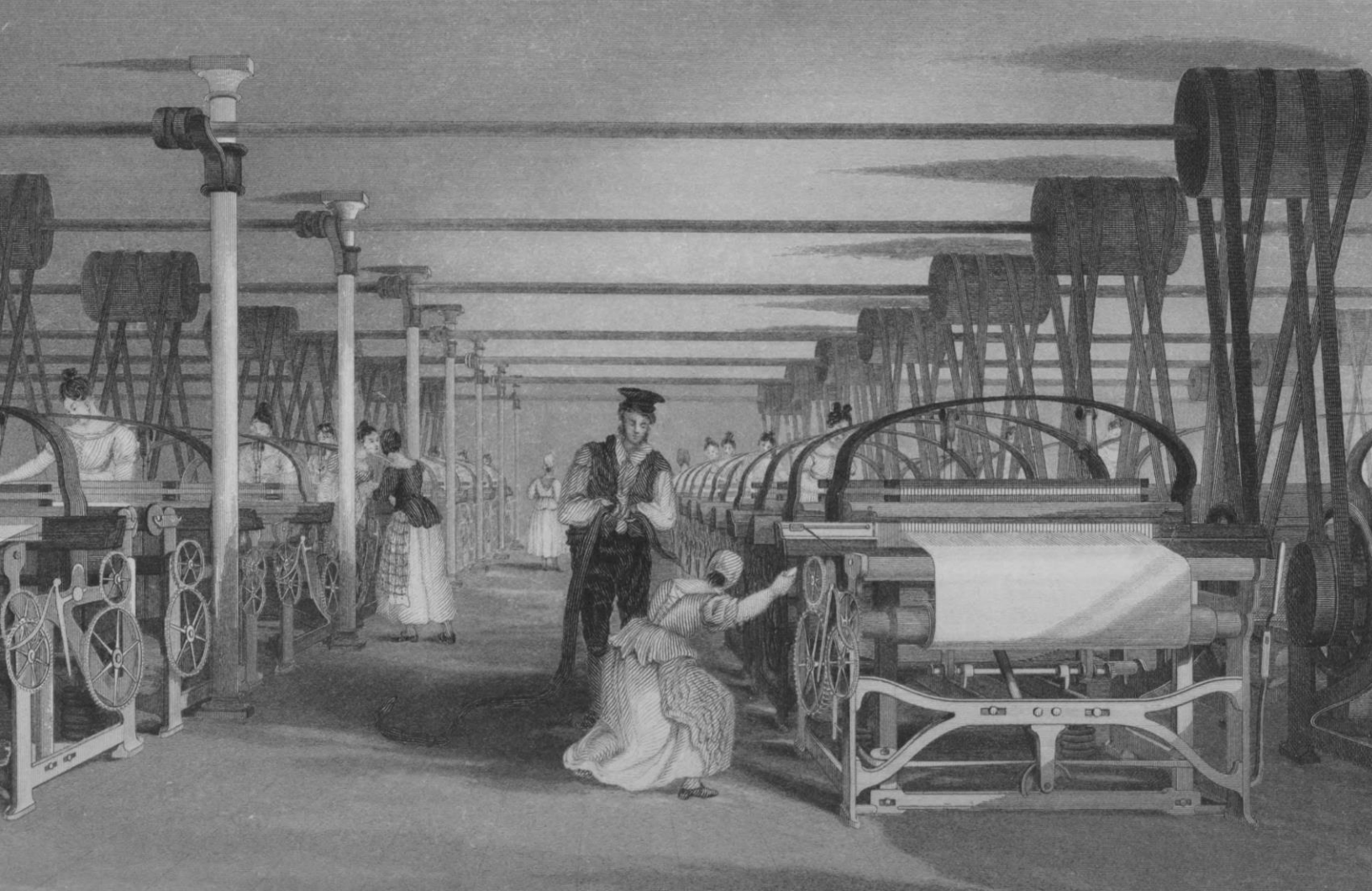
■ زمان، چرخه‌ای بود نه خطی؛ ریتم طبیعت، معیار زندگی بود.

■ هنر و ایمان یکی بودند؛ زیبایی، آینه‌ای از خدا.

■ زندگی، معنا را از آسمان می‌گرفت نه از فرد.

- تولد کارخانه‌ها و تولید ماشینی
- دگرگونی رابطه انسان و طبیعت
- شکل‌گیری طبقه‌ی کارگر شهری
- ارزش‌یابی تازه از «کار» و «زمان»

■ گسترش سرمایه‌داری صنعتی

■ تغییر الگوی مصرف و تولید

■ پیدایش بازار هنر جدید

■ افزایش فاصله طبقاتی

- گسترش زندگی شهری و آلودگی بصری
- سرعت زندگی و از خودبیگانگی انسان شهری
- نگاه ابزاری به طبیعت و ماده
- میل به پیشرفت به جای آرامش

- قلمرو تازه برای تصور «نو»
- هنر در جستجوی بیان زمان جدید
- امید به بهبود از راه تکنولوژی
- همزمان: نقد ماشین‌گرایی در ادبیات و نقاشی

تغییرات شهری، طبقات اجتماعی و ظهور طبقه متوسط

- ظهور طبقه‌ی متوسط فرهنگی
- مصرف هنر به عنوان منزلت
- شکل‌گیری کافه‌ها و فضاهای هنری شهری
- نقش زنان در فضای عمومی

- معماری جدید؛ خیابان‌های پهن و خانه‌های شیشه‌ای
- ناپدید شدن مرز بین خصوصی و عمومی
- خرده‌بورژوازی و ارزش «مدرنی»
- رشد حس فردگرایی شهری

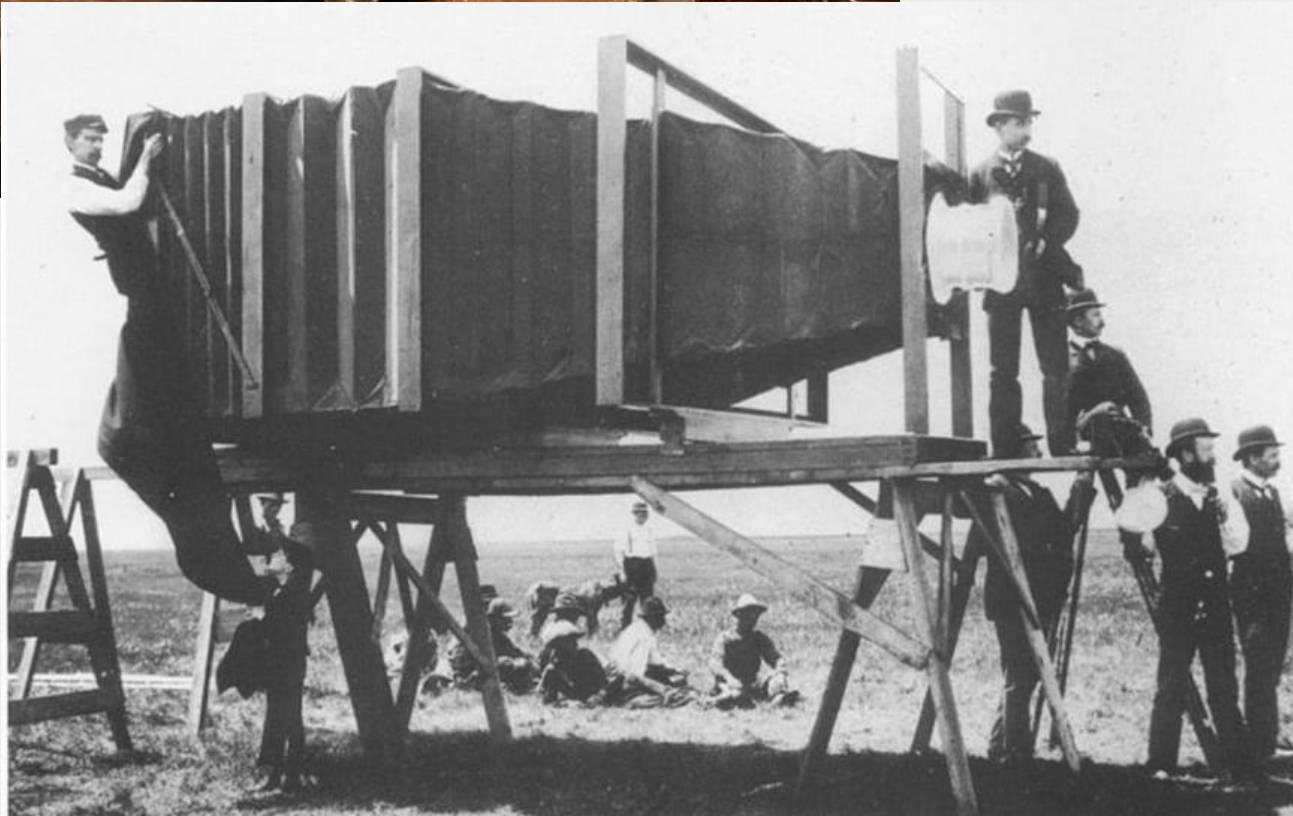
- تولد جامعه مخاطب؛ مردم در نقش تماشاگر
- مفهوم شهر به مثابه تئاتر اجتماعی
- تغییر نگاه به بدن و پوشش در شهر
- بستر شکل‌گیری فرهنگ مدرن

تأثیر پیشرفت‌های تکنولوژی بر هنر و فرهنگ

- اختراع دوربین؛ دگرگونی در نگاه هنری
- مقایسه‌ی واقعیت عکاسی با نقاشی
- تمرکز بر «لحظه» به جای روایت
- آغاز تجربه‌ی دیدن جدید

- قطار و سرعت؛ تجربه‌ی حرکت و زمان
- پنجره واگن به‌مثابه قاب نقاشی مدرن
- زمان فشرده؛ فضا منبسط
- تولد مفهوم «سفر» در ذهن مدرن

DE OMNI RE SCIBILI ET QUIBUSDAM ALIIS

TIME

The Weekly News-Magazine

“ ”

BERNARD M. BARUCH
(See page 2)

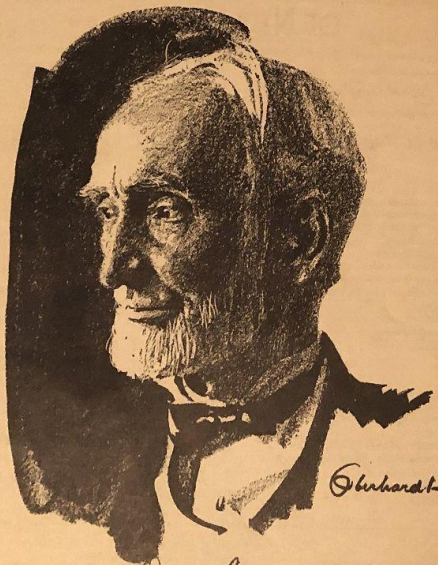
Specimen Issue—
DECEMBER 30, 1922

FIFTEEN CENTS

FIFTEEN CENTS

TIME

The Weekly News-Magazine

Richard

VOL. 1, NO. 1

MARCH 3, 1923

■ رسانه‌های نو: چاپ، پوستر، مجله

■ بازاری شدن تصویر

■ تولد طراحی گرافیک و تبلیغات

■ ترکیب زیباشناسی و صنعت

- نور مصنوعی و شب شهری
- دگرگونی در ادراک رنگ و فضا
- سینما به عنوان هنر مدرن جامع
- هنرمند در مقام مشاهده‌گر عصر تکنولوژی

پاریس قرن نوزدهم

■ بازسازی شهری هوسمان

■ خیابان‌های پهن، پیاده‌روها، کافه‌ها

■ تولد «خیابان به‌عنوان صحنه»

■ محل تماشای مد، هنر و طبقات

تأثیر دوربین و راه آهن

- تغییر زاویه دید در نقاشی
- مناظر در حال حرکت
- تجربه‌ی «آن لحظه‌ای» در عکاسی
- پاسخ امپرسیونیست‌ها به فناوری

تهران دوره پهلوی اول

■ معماری مدرن و خیابان سازی

■ ورود خودرو و رسانه

■ دگرگونی پوشش و سبک زندگی

■ آغاز جنبش نوسازی فرهنگی

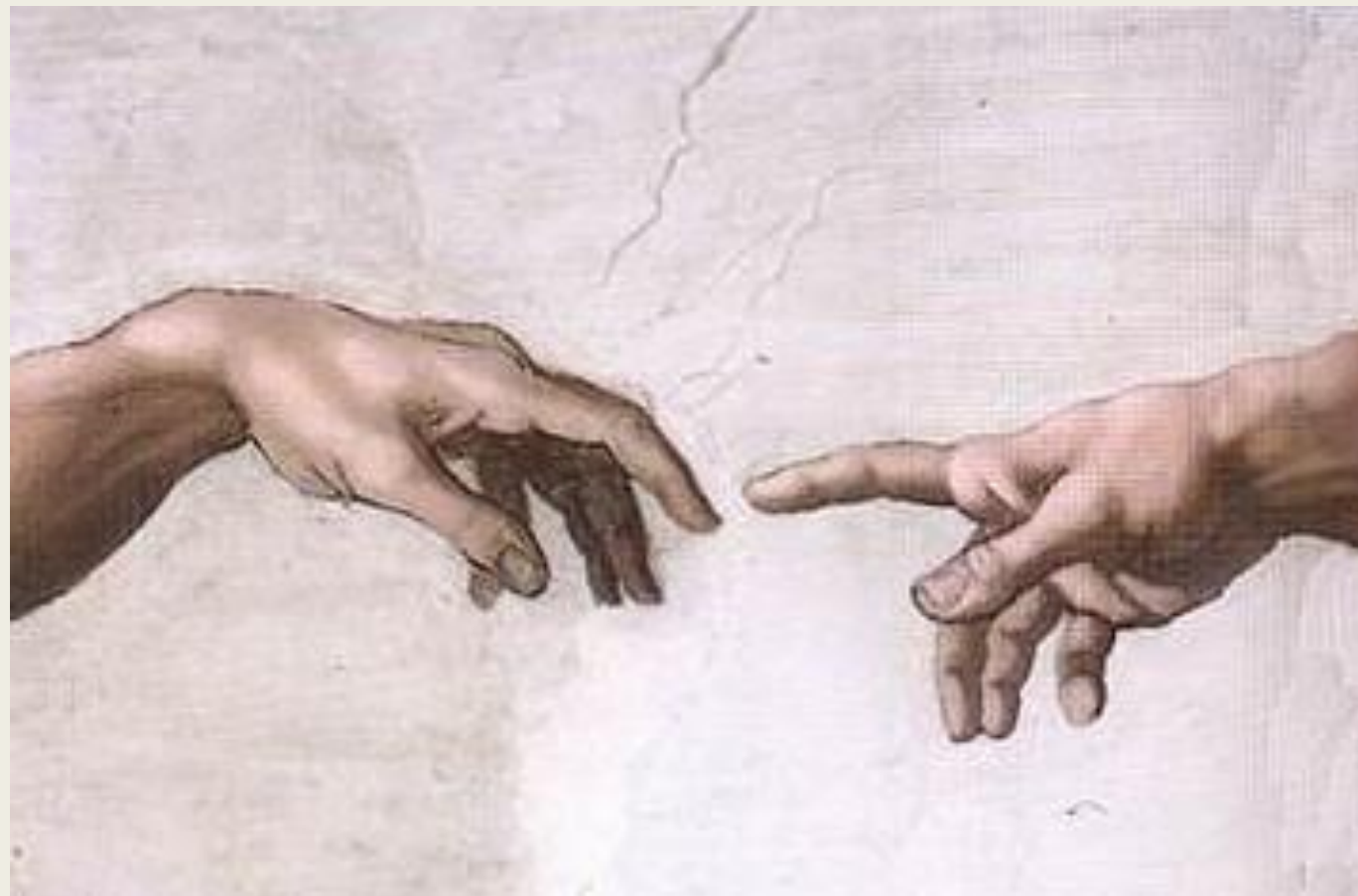
بخش دوم

سه مفهوم کلیدی: مدرن، مدرنیته، مدرنیسم

معنای «مدرن»؛ نو، تازه، متفاوت

- درک لحظه‌ی حال به‌عنوان زمانِ واقعی
- قطع پیوند با اقتدار دینی و سنتی
- انسانِ آگاه از زمان خویش
- احساس «جهان تازه» در قرن ۱۶

- مدرن به مثابه تجربه‌ی گسست
- شک با معناهای مطلق
- حرکت از یقین به تردید سازنده
- آغاز جستجوی فردی برای معنا

- محوریت عقل و پیشرفت
- علم به جای اسطوره
- تجربه‌گرایی در برابر تقلید
- ظهور نظم تازه‌ی فکری و هنری

مدرنیت به مثابه وضعیت تاریخی - اجتماعی

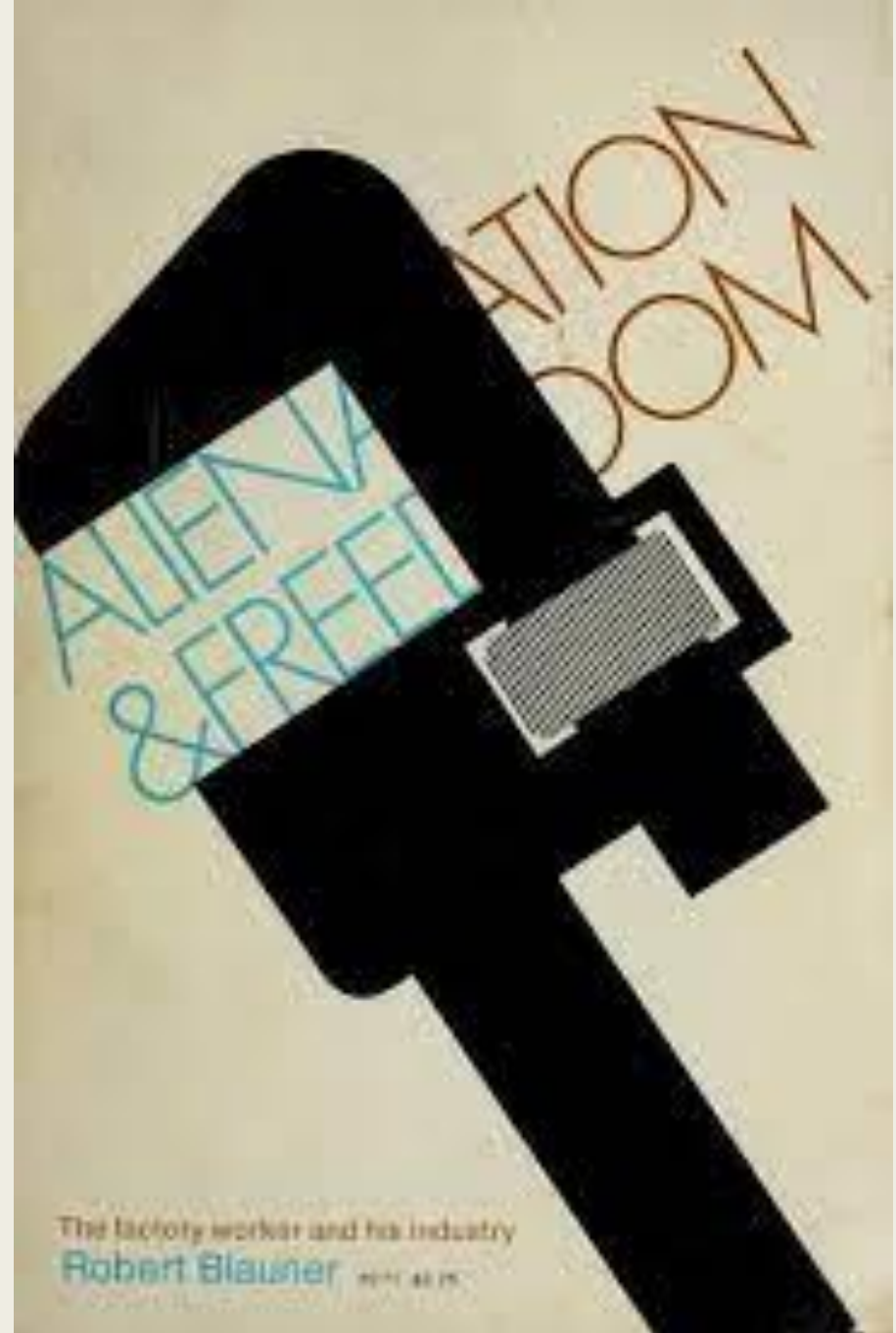
■ زاده‌ی روشنگری و انقلاب صنعتی

■ گسترش شهر، سرمایه، علم

■ تغییر در ساختار خانواده و کار

■ فرد در مرکز جهان تجربه

- دوگانگی: آزادی و از خود بیگانگی
- پیشرفت همراه با اضطراب
- «دنیا بی مرکز شده» (نیچه، وبر)
- خرد ابزاری در برابر معنا

- شتاب، سرعت، بی‌قراری
- زمانِ ساعت به‌جای زمانِ طبیعت
- ناپایداری ارزش‌ها
- فرهنگِ مصرف و تصویر

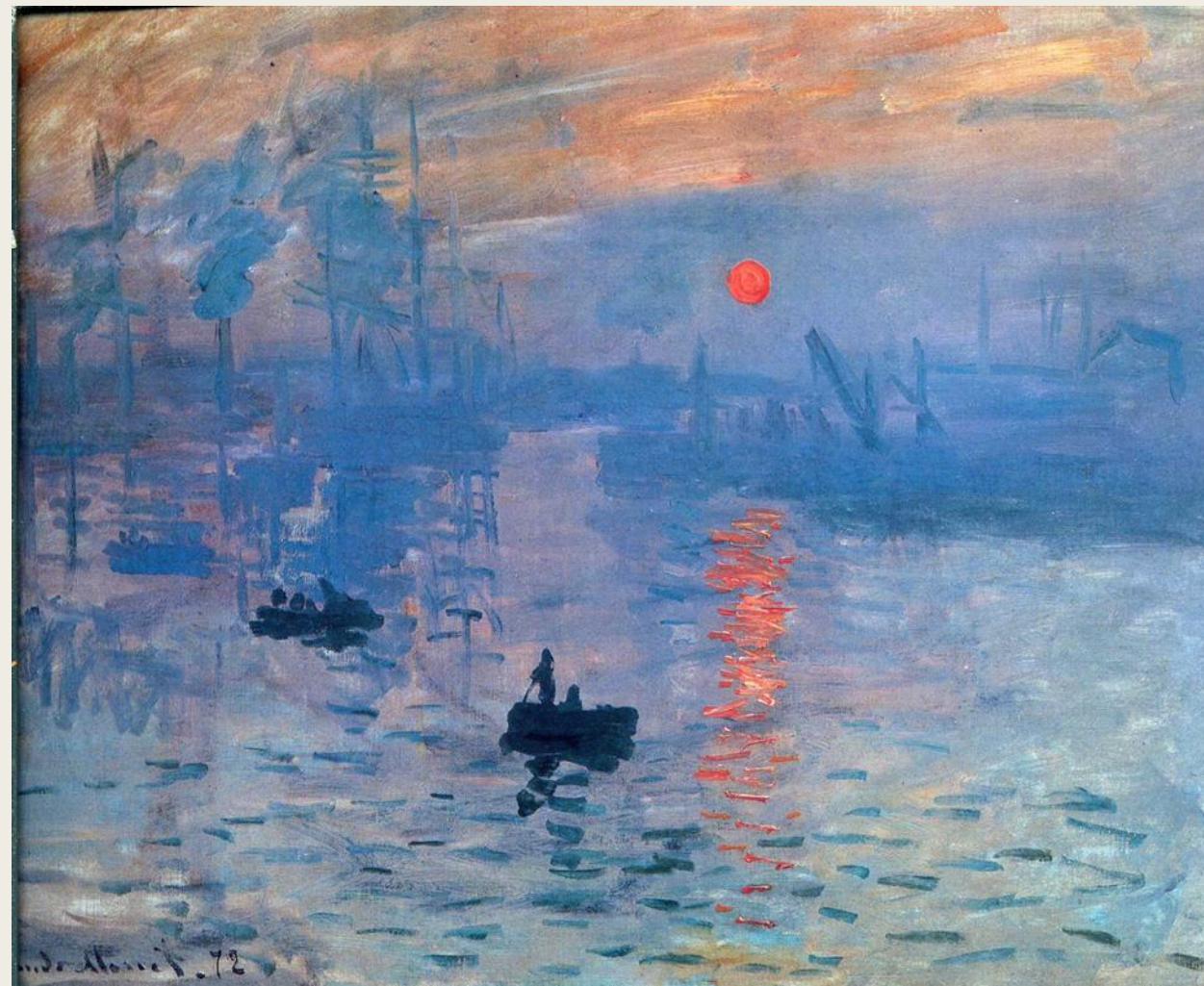
- مدرنیته به مثابه پروژه‌ی ناتمام (هابرماس)
- امید به بهبود انسان از راه عقل
- شکاف بین تکنیک و اخلاق
- روایت انسان در جستجوی معنا

مدرنيسم به مثابه جنبش فرهنگي و هنري

- پاسخی هنری به شرایط مدرنیته
- زبان تازه‌ی بیان در برابر سنت
- تأکید بر فرم، ساختار، ذهنیت
- هنر به‌عنوان تجربه‌ی آگاهی

- انفجار سبک‌ها؛ از امپرسیونیسم تا کوبیسم
- هنرمند در نقش کاشف جهان جدید
- فاصله از تقلید و بازنمایی
- جهان شخصی، درونی و ذهنی

- شعار اصلی: «نوآوری یا مرگ»
- ضدروایت، ضد تزئین، ضد گذشته
- توجه به خودِ اثر به عنوان موضوع
- استقلال هنر از اخلاق و اجتماع

- مدرنیسم در معماری: فرم تابع عملکرد
- در ادبیات: جریان سیال ذهن
- در موسیقی: بی‌تناسبی و آتونالیته
- در نقاشی: فاصله از واقعیت بیرونی

ارتباط میان سه مفهوم

- مدرن: وضعیت ذهنی نوخواه
- مدرنیته: بستر اجتماعی این ذهن
- مدرنیسم: زبان بیانی آن در هنر
- مثال: پاریس قرن ۲۰، هم مدرن و هم مدرنیستی

چارلز بودلر و تجربه‌ی مدرن

- شاعرِ شهر و سرعت
- «زیبایی در گذر و زوال»
- ستایش زشتی و لحظه‌ی معاصر
- آغاز خودآگاهی مدرن در هنر

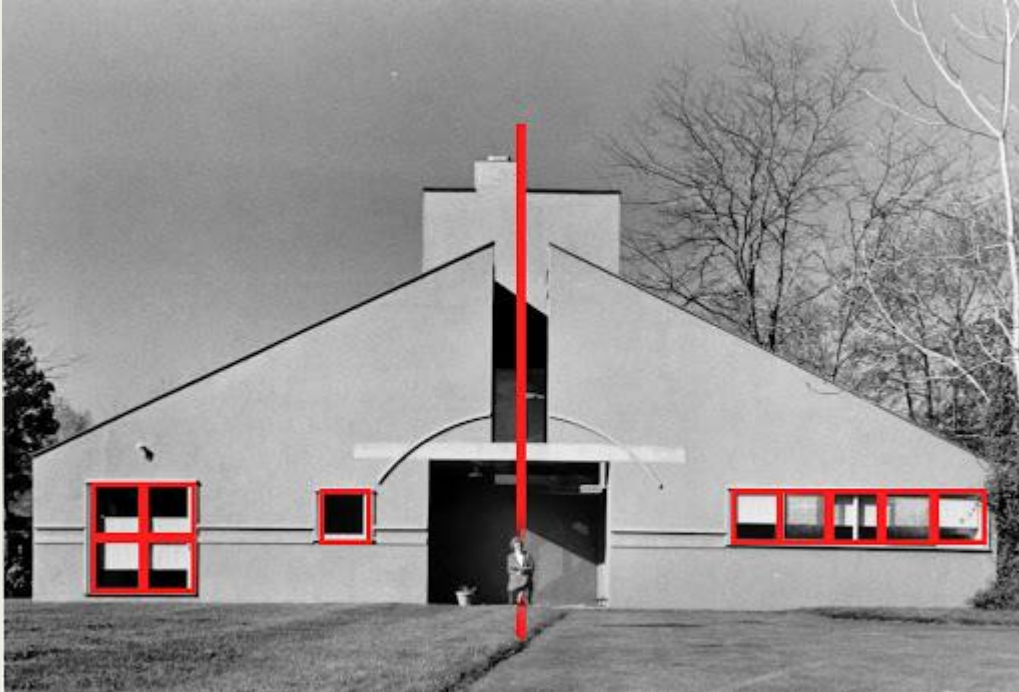

مدرنیسم در ایران دهه ۱۳۴۰

- بازتاب شهری شدن و فناوری
- گالری سیحون و نقاشان نوگرا
- معماری قوام‌یافته‌ی مدرن در تهران
- جدال میان هویت بومی و جهانی بودن

پست مدرنیسم: پایان قطعیت، آغاز بازی

- پست مدرنیسم؛ واکنش به یقین مدرن: انکار حقیقت واحد، مرگ روایت‌های کلان.
- «هر چیز مجاز است»؛ زیبایی در آشفته‌گی نشانه‌ها و تکرارها.
- پیوند با رسانه، مصرف، و بازنمایی: تصویر، جایگزین واقعیت.
- از ونتوری تا وار هول: همزیستی تضادها؛ بلندگو برای چندصدایی جهان.

بخش سوم

تأثیر مدرنیته بر هنر در عصر مدرن

از بازنمایی تا ادراک نو

- علم دیدن؛ چشم به جای ذهن
- نقاشی دیگر تقلید از طبیعت نیست
- پرسپکتیو جای خود را به ادراک آزاد داد
- رنگ و فرم، زبان بیان درون شدند

- دوربین، رقیب و الهام بخش نقاشی
- ثبت لحظه به جای روایت
- امپرسیونیسم؛ پاسخ تصویری به جهان سریع
- تجربه‌ی نور و حرکت در بوم

- شهر مدرن؛ منبع انگیزش بصری
- جمعیت، خیابان، تابلو، نور مصنوعی
- از مناظر روستایی تا کوچه‌های پاریس
- زندگی روزمره موضوع هنر شد

- جهان بیرونی دیگر مطلق نیست
- هنرمند از مشاهده گر به تفسیرگر بدل شد
- فضا و زمان در هنر متلاطم شدند
- نقاشی به تجربه‌ی ذهنی بیننده بدل شد

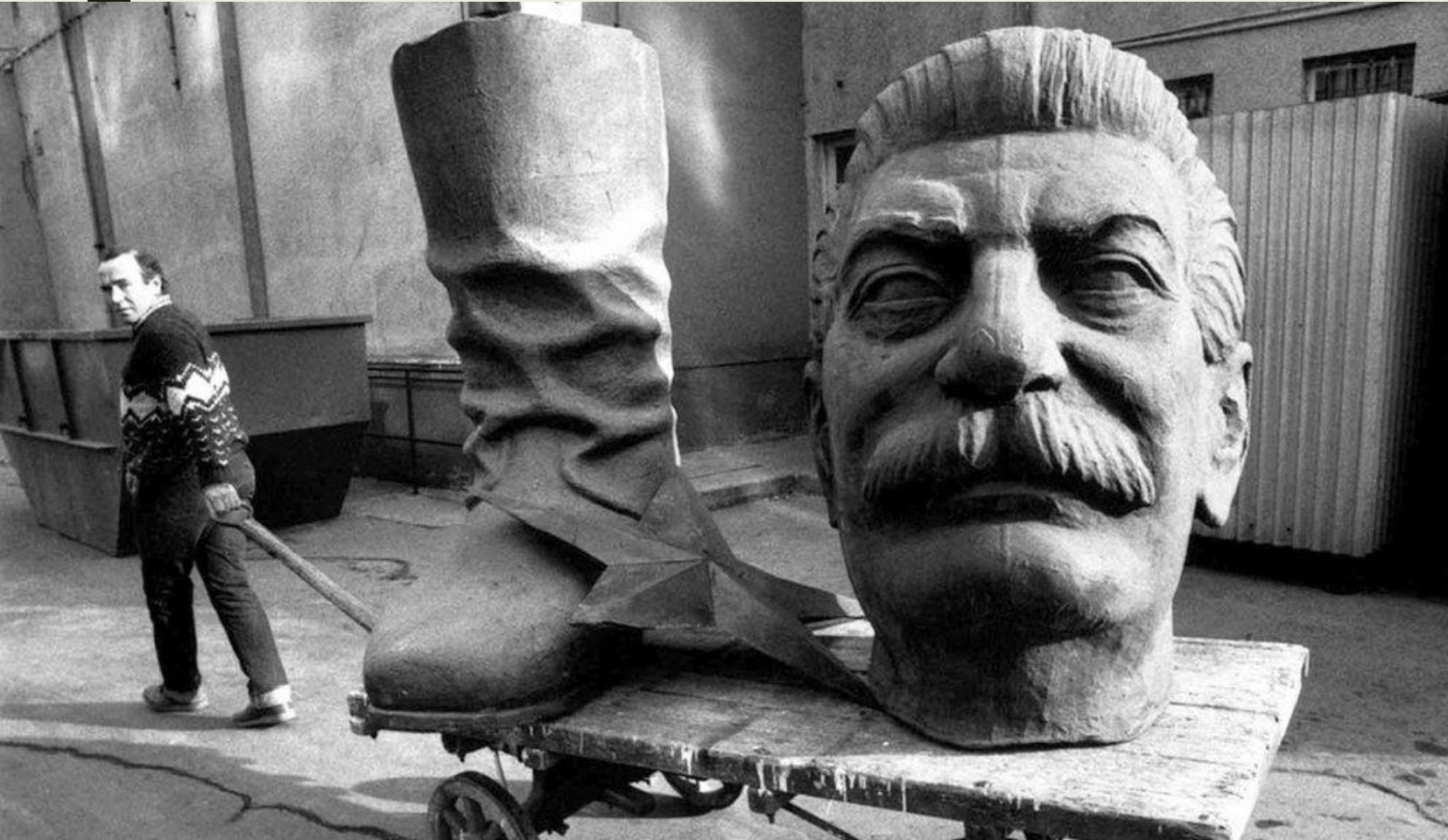
فردیت، ذهنیت و بحران معنا

- سوژه در مرکز هنر مدرن
- فرد در برابر جامعه و سنتها
- خودبیانگری به جای بازنمایی جمعی
- اضطراب، تنهایی و جستجوی معنا

- هنر در پاسخ به بحران ایمان و یقین
- از رمانتیسیسم تا اکسپرسیونیسم
- تأکید بر درونِ ناآرام و شهودی
- رنگ، صدا و واژه در خدمت احساس

- فروپاشی روایت‌های بزرگ
- پایانِ یک معنا و آغاز ذهن‌گرایی
- طنز، پوچی، یا آشوب به‌عنوان سوژه
- زیبایی‌شناسی تردید، بی‌قراری و پرسش

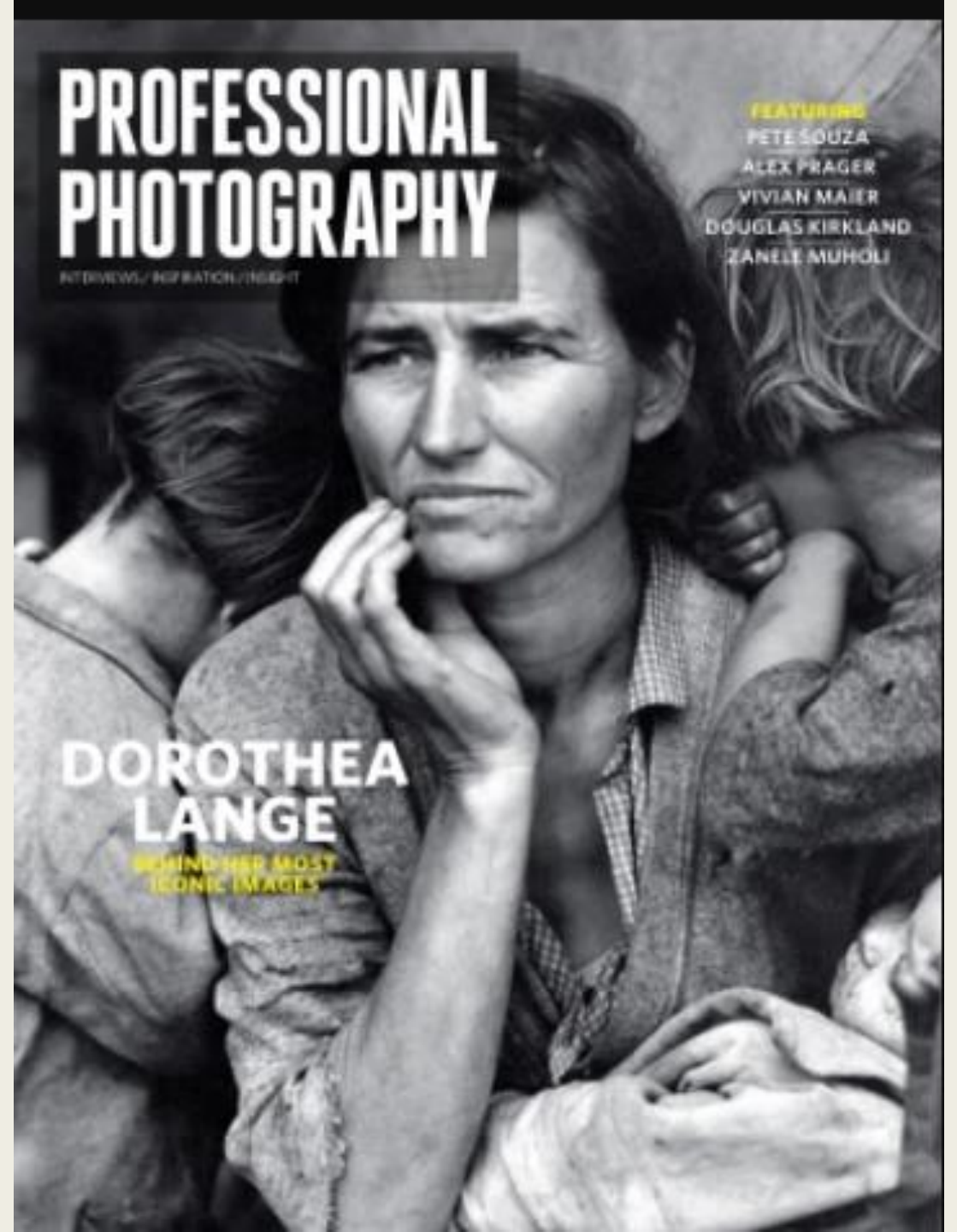
- ظهور «منِ خالق» به جای «دانای کل»
- هنرمند در نقش فیلسوف و تصویرگرِ ذهن
- اثر هنری به مثابه آزمایش اندیشه
- بین هنر و فلسفه، مرز کمرنگ شد

فرم، تکنولوژی و رسانه‌های نو

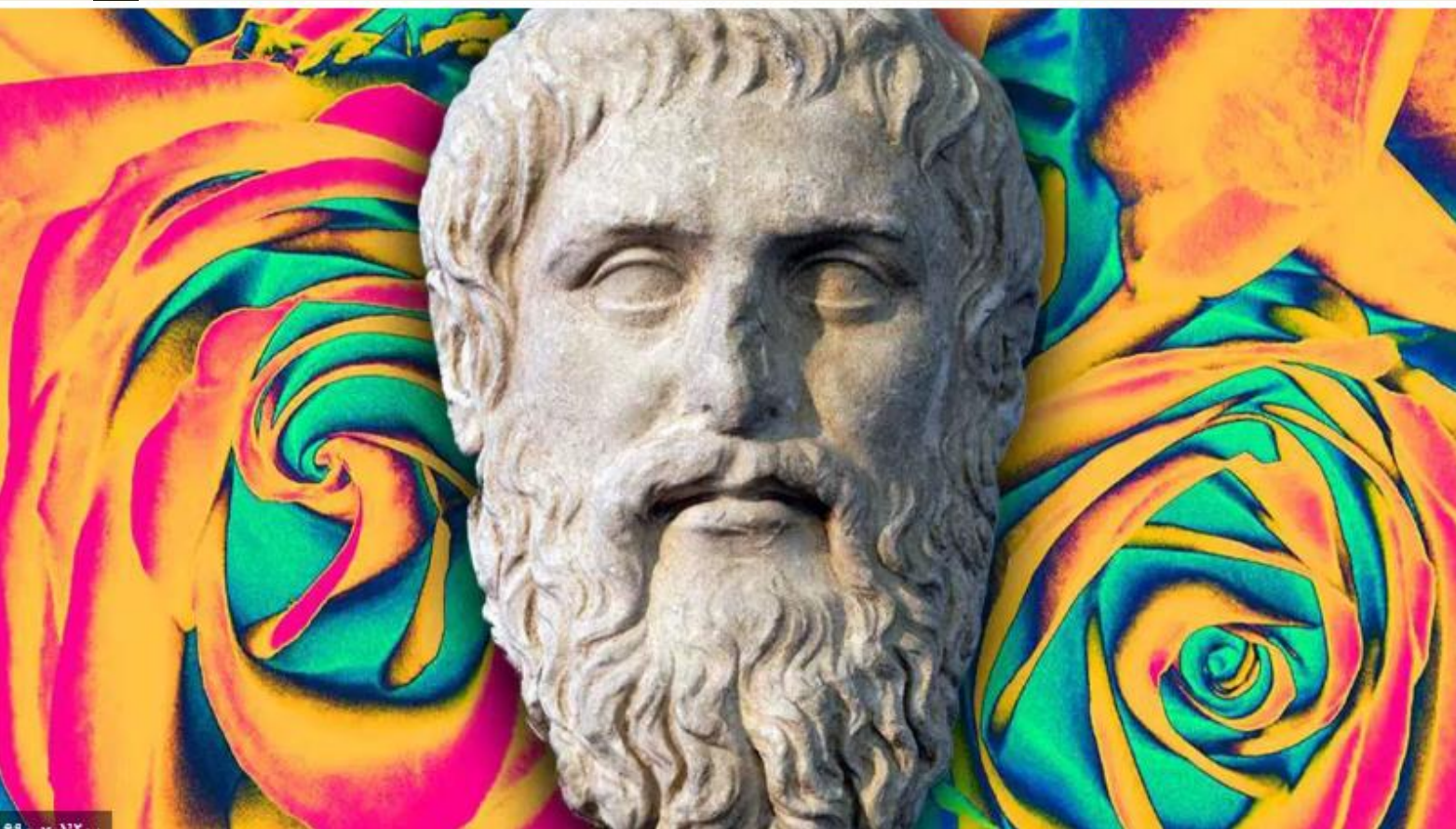
- ماشین و صنعت در زبان هنر
- زیبایی در نظم صنعتی و هندسه
- هنر انتزاعی و طراحی مکانیکی
- فولاد، شیشه، چاپ، پوستر

- سینما و عکاسی؛ هنرهای مدرنیته
- برش، قاب، تدوین: درک تازه از زمان
- تاثیر ذهن فیلمساز بر واقعیت
- بازآفرینی رؤیا در تصویر

- رسانه و تکثیر تصویر
- اثر هنری بدون اصالت مادی
- گسترش فرهنگ بصری مدرن
- اثر در زمان مصرف و بازتولید

- پیوند تکنولوژی و تخیل
- ابداع به جای تکرار
- حرکت از «اثر» به «فرایند»
- هر هنر، بازتاب جهان صنعتی شد

امپرسیونیست‌ها

- نقاشی لحظه و نور
- مناظر شهری و عابرن
- تجربه‌ی دیدن در حرکت
- آغاز خودآگاهی بصری مدرن

کوبیسم و پیکاسو

- گسست از پرسپکتیو واحد
- نمایش همزمان چند زاویه
- تاثیر علم و هندسه
- ذهن به عنوان خالق واقعیت

هنر مدرن در ایران دهه ۱۳۵۰-۱۳۴۰

- ورود رسانه و عکاسی
- تلفیق سنت و مدرنیته در تصویر
- نوسازی در رشته‌های تجسمی
- خودآگاهی هنرمند ایرانی از جهان مدرن

بخش چهارم

هنر مدرنیستی از ۱۸۸۶ و تا اواخر اجی‌ها تا دهه ۱۹۶۰

آغاز طغیان؛ از امیر سیونیسیم تا پست امیر سیونیسیم

- سال ۱۸۸۶؛ نمایشگاه آخر امپرسیونیست‌ها
- تولد نگاه تازه به "لحظه" و "نور"
- نقاشی در فضای باز و رنگ آزاد
- طرد از آکادمی و تولد استقلال هنری

- نمونه: تجربه‌ی گذر زمان در نقاشی
- دگا: حرکت، بدن و لحظه‌های ناپایدار
- رنوار: لذت از زندگی روزمره
- مرحله‌ی گذار از طبیعت به ذهن

- نسل بعد؛ سزان، گوگن، ون گوگ
- جستجو برای ساختار یا روح در طبیعت
- رنگ و فرم در خدمت بیان احساس
- بذر نقاشی مدرن در تضاد با واقع گرایی

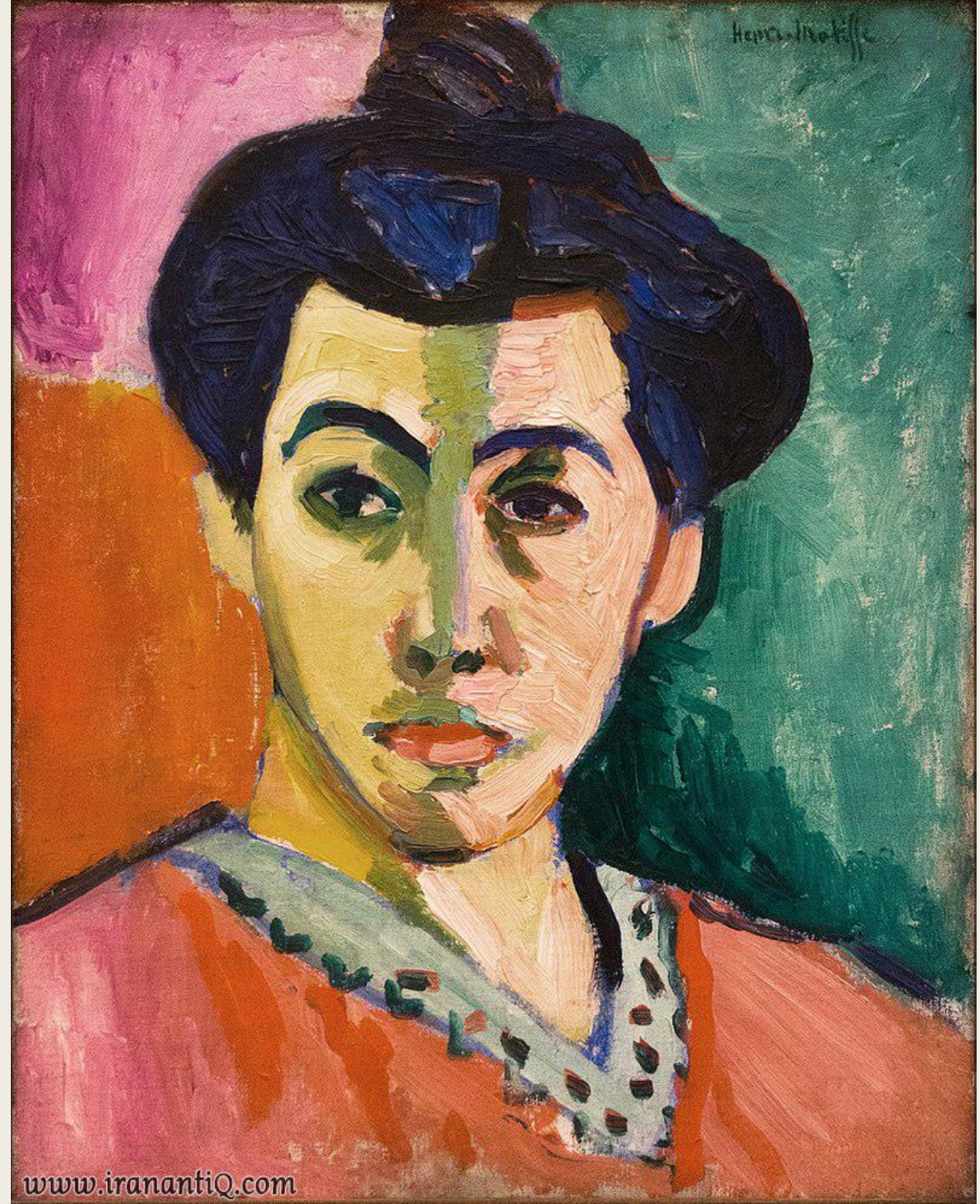
- از تماشای طبیعت تا ساختن جهان جدید
- هنرمند در جستجوی زبان فردی
- بازنمایی ذهنی، نه تقلید واقعیت
- هنر به عنوان تجربه‌ی دیدن

آوانگاردهای آغاز قرن بیستم

- کوبیسم؛ پیکاسو و براك
- بازسازی جهان با هندسه
- حذف پرسپکتیو کلاسیک
- چندبعدی شدن نگاه و فضا

- فووایسم؛ رنگ به مثابه احساس
- ماتیس و رهایی از منطق واقعیت
- شور، سادگی، ضربه‌های خالص قلم
- بازگشت شادی و رنگ به نقاشی

- اکسپرسیونیسم آلمانی
- درونِ ناآرام انسان مدرن
- فرم‌های تیز، رنگ‌های متضاد
- نقاشی به عنوان فریاد روح

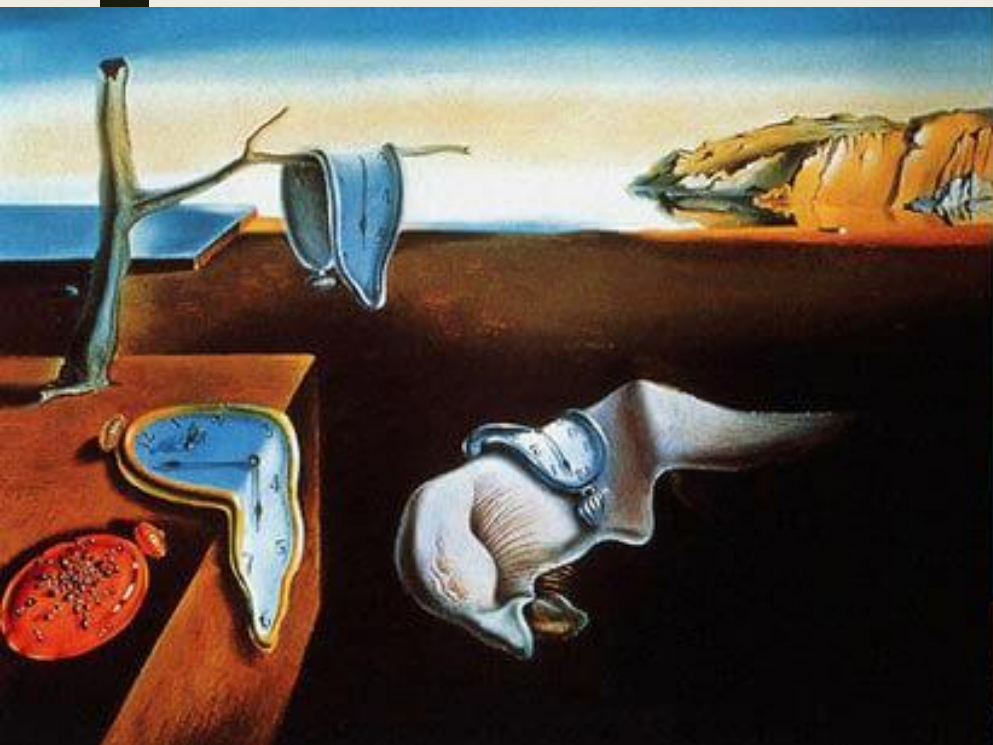
- آینده‌گرایی (فوتوریسم)
- ستایش سرعت، ماشین، تکنولوژی
- نفی گذشته و سنت‌های کلاسیک
- زبان تصویری مدرنیته‌ی صنعتی

از جنگ جهانی تا هنر انتزاعی

- جنگ جهانی اول و مرگ آرمان‌ها
- دادا؛ طغیان علیه عقل و منطق
- هنرِ پوچ و تصادفی
- اعتراض هنرمند به وضعیت انسان

- سوررئالیسم؛ رؤیا، ناخودآگاه، شعر
- الهام از فروید و روان کاوی
- تصویر ذهن در برابر واقعیت
- نقاشی چون رؤیای بیدار

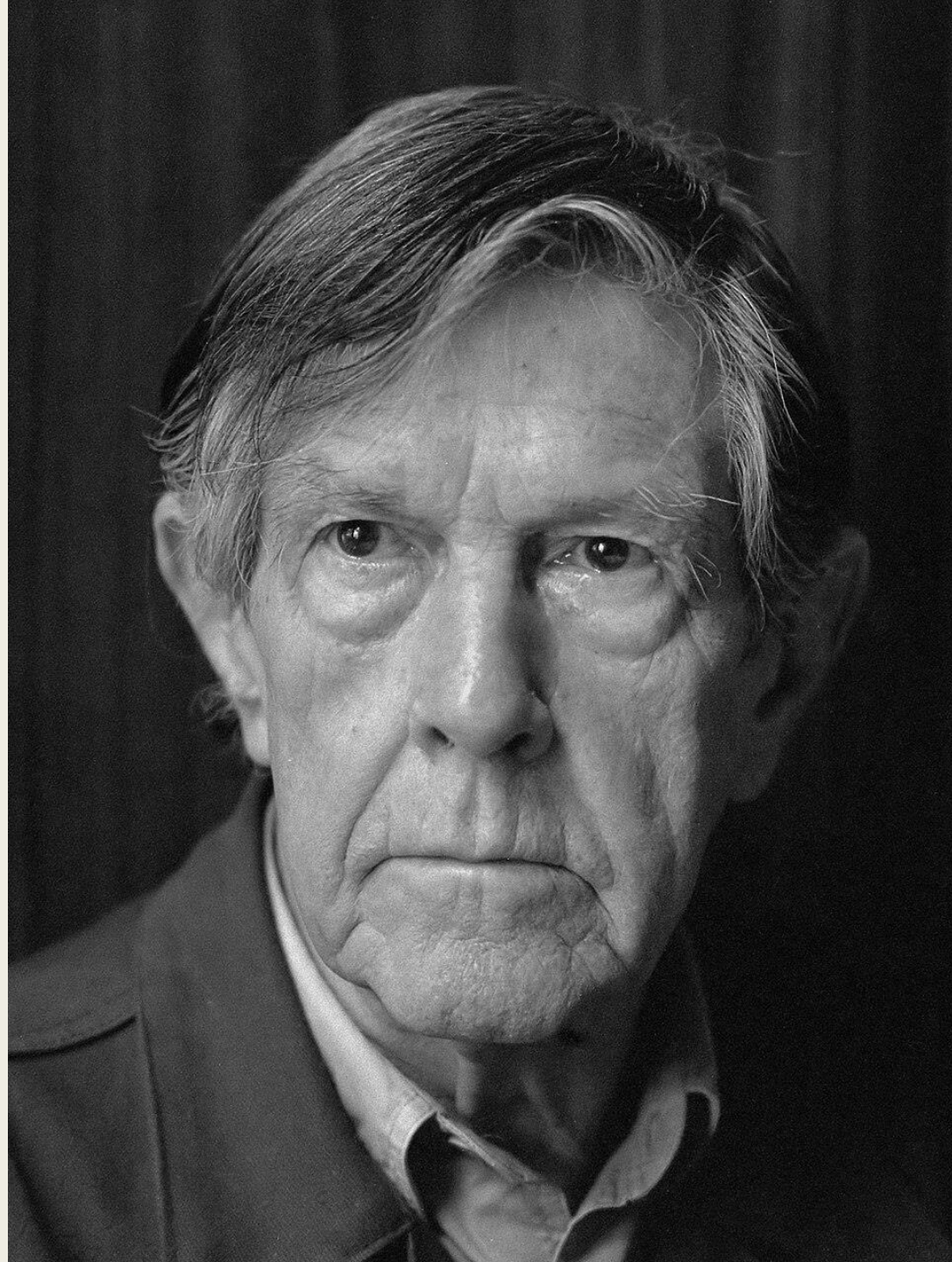
1966

The Hague Museum,
Netherlands

- نقاشی انتزاعی؛ از کانتینسکی تا موندریان
- رهایی کامل از بازنمایی
- رنگ و خط به عنوان معنا
- سرچشمه درونی هنر به جای موضوع بیرونی

- بویِ پس و جان کیچ؛ تصادف و سکوت
- هنر به عنوان فرایند نه محصول
- حذف فاصله میان زندگی و اثر
- اندیشه به جای زیبایی‌شناسی کلاسیک

هنر پس از جنگ؛ از نیویورک تا پاپ آرت

- مرکز هنر از پاریس به نیویورک
- اکسپرسیونیسم انتزاعی؛ پولاک، روتکو
- انفجار بوم و بدن نقاشی
- ژست نقاشانه به عنوان معنا

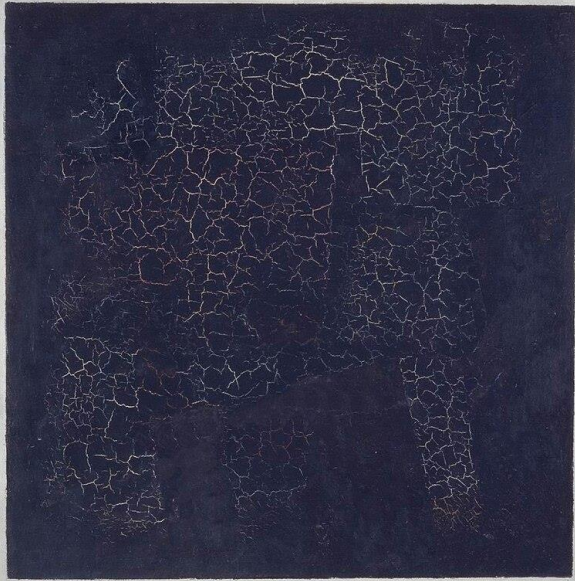

■ پاپ آرت؛ بازگشت تصویر عامه

■ اندی وار هول و فرهنگ مصرف

■ ترکیب هنر و رسانه

■ نقد جامعه‌ی تصویر و تکرار

- مینیمالیسم و هنر مفهومی
- حذف احساس، تمرکز بر ایده
- مجسمه‌های صنعتی و فرم ناب
- هنر به‌عنوان اندیشه‌ی خالص

تالار اخراجی‌ها (۱۸۶۳، پاریس)

- آثار ردشده از آکادمی سلطنتی
- حمایت ناپلئون سوم برای نمایش مردمی
- شوک دیدن آثار متفاوت
- نقطه‌ی آغاز هنر مدرن مستقل

ون گوگ و "اتاق آرل"

- رنگ به جای واقعیت
- جهان ذهنی پر از اضطراب
- ضربه قلم به مثابه زبان احساس
- پیش درآمد اکسپرسیونیسم

پولاک و نقاشی کنشی

- بدن به جای قلم
- حرکت، ریتم و انرژی
- حذف فاصله‌ی بین هنرمند و اثر
- تجربه‌ی کامل مدرنیسم در عمل نقاشی

بخش پنجم

معرفی هنرمندان مدرنیست ایرانی

زمینه‌ی پیدایش هنر مدرن در ایران

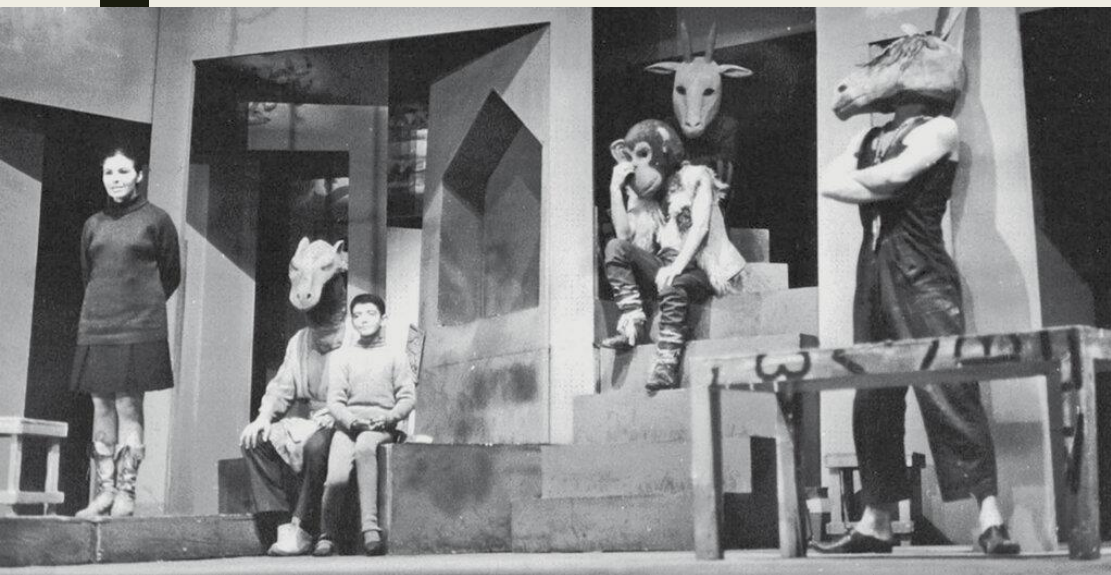

هنر زیبا

- دهه ۱۳۲۰؛ شکل‌گیری آموزش آکادمیک هنر
- تأسیس دانشکده هنرهای زیبا (۱۳۱۹)
- بازگشت هنرمندان از اروپا
- پیوند میان سنت و مدرنیته

- تأثیر هنر اروپایی؛ امپرسیونیسم، کوبیسم
- جستجو برای هویت ایرانی در قالب مدرن
- فضای فرهنگی دوران پهلوی دوم
- نوسازی شهری و تغییر نگاه به تصویر

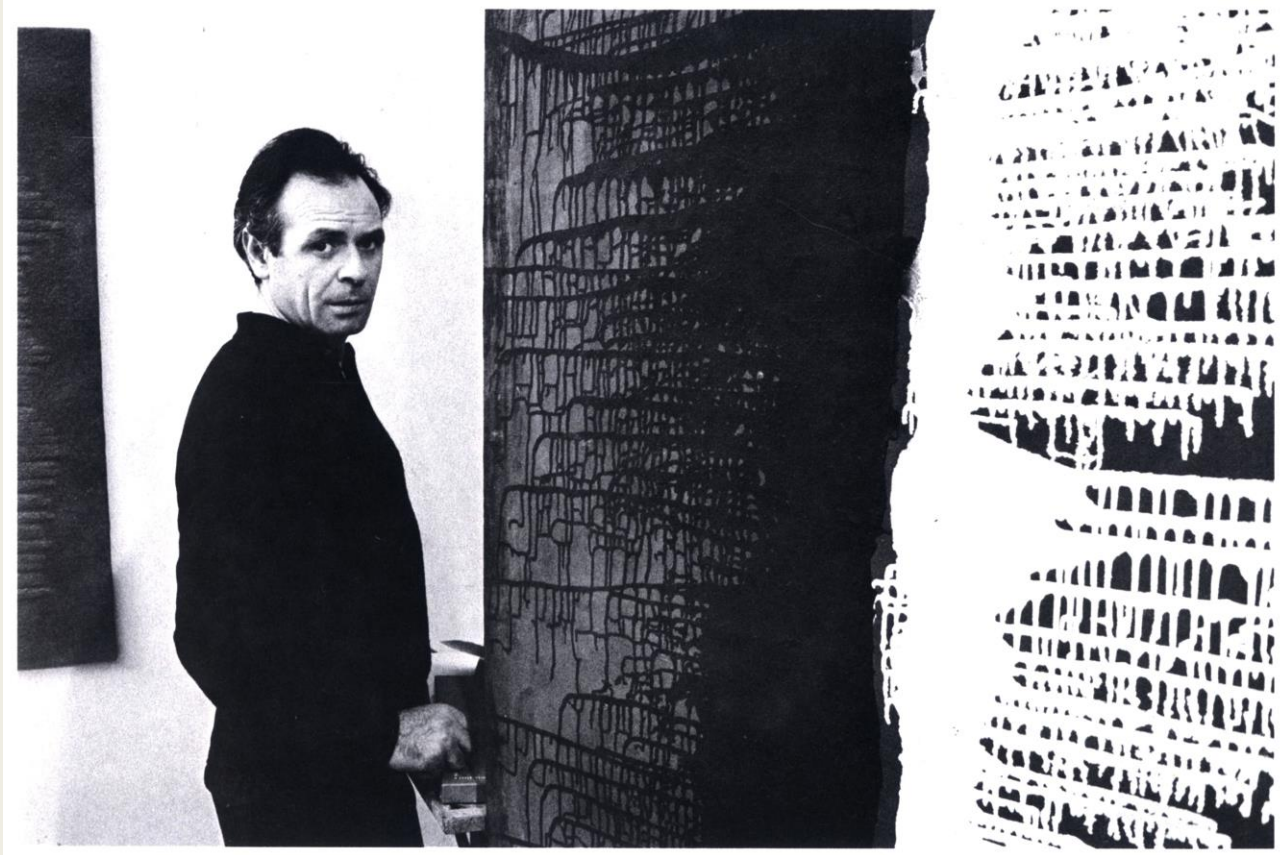
- گالری‌ها و انجمن‌های هنری نوپا
- نمایشگاه‌های مستقل و گروهی
- نقد هنر سنتی و گرایش به تجربه‌نو
- شکل‌گیری حلقه‌هایی از هنرمندان نوگرا

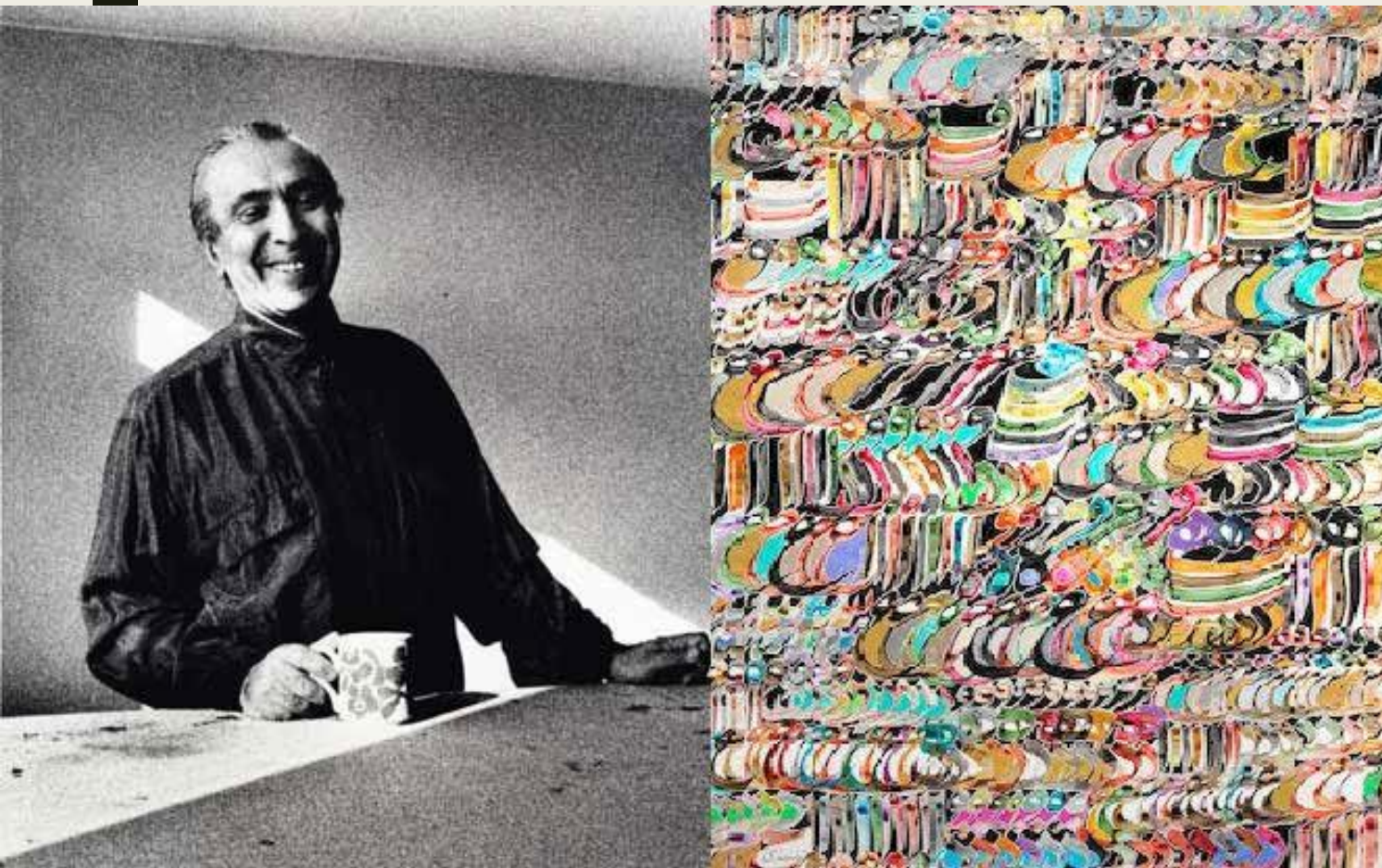
- تعارض میان شرق و غرب در ذهن هنرمند ایرانی
- تمایل به تکنیک مدرن با مضامین بومی
- تلاش برای زبان تصویری ایرانی-معاصر
- آغاز روایت مدرنیسم ایرانی در دهه ۱۳۳۰

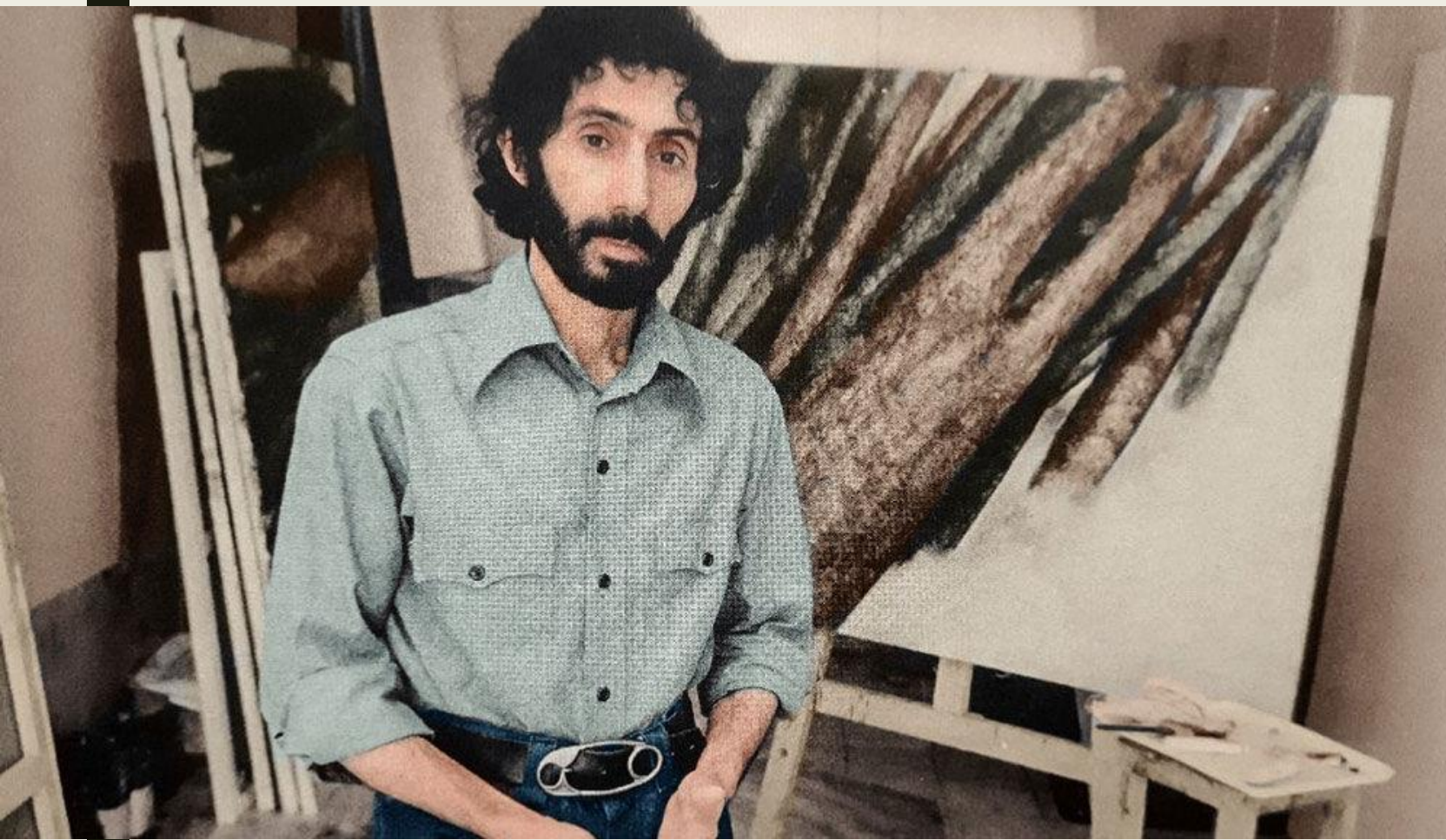
نقاشان پیشرو و بنیان‌گذاران جریان مدرن

- مارکو گریگوریان؛ بافت، خاک، زندگی روزمره
- بهره‌گیری از مواد غیرمتعارف
- نمایش رنج انسان در جهان صنعتی
- ترکیب هنر و جامعه

- حسین زنده‌رودی؛ همدسه و خوشنویسی مدرن
- ترکیب نشانه‌های شرقی با رنگ‌های غربی
- تأکید بر فرم مستقل حروف
- آغاز موج نو در نقاشی ایرانی

- سهراب سپهری؛ سادگی، خلأ و طبیعت
- نقاشی چون شعر؛ سکوت و رنگ
- مینیمالیسم شرقی در برابر شلوغی غرب
- جهان معنوی در چیدمان خط و فضا

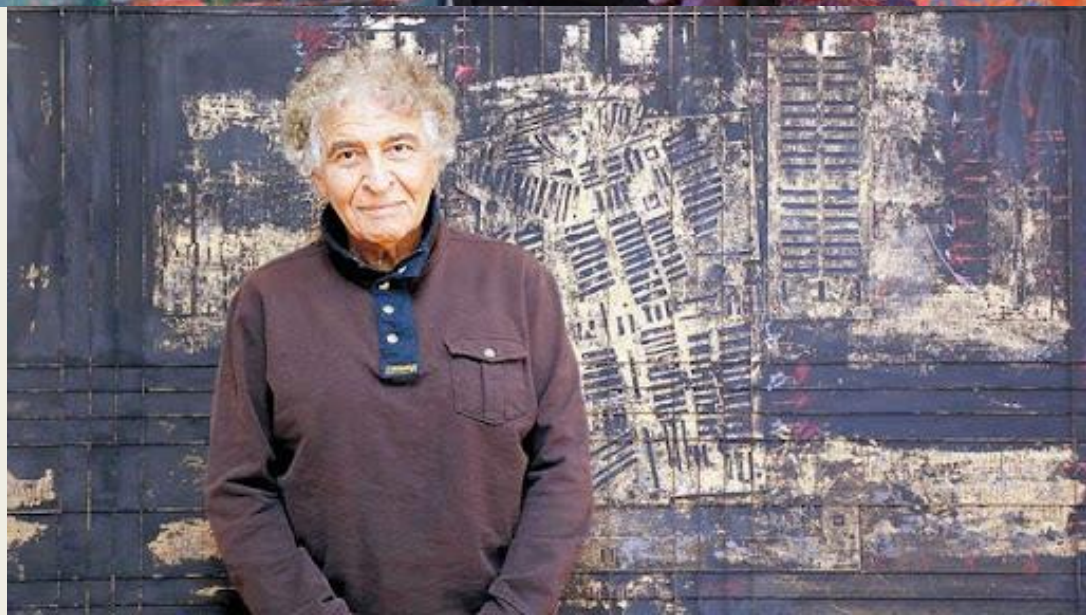

■ مسعود عربشاهی؛ ترکیب سمبل‌های باستانی و مدرن

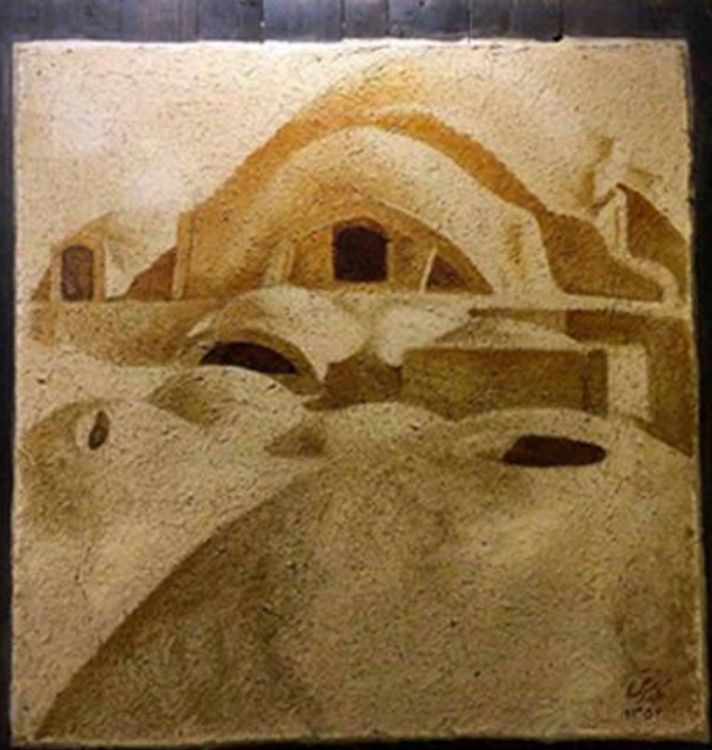
■ معماری، خط، هندسه

■ آثار حجمی با زبان باستانی ایران

■ پیوند تمدن کهن با ساختار مدرن

چهره‌های اثرگذار در میانه قرن بیستم

- پرویز کلانتری؛ خاک، روستا، فرم ساده
- روایت زندگی ایرانی در قالبی نو
- حذف جزئیات، تاکید بر ساختار
- هنر به مثابه حافظه جمعی

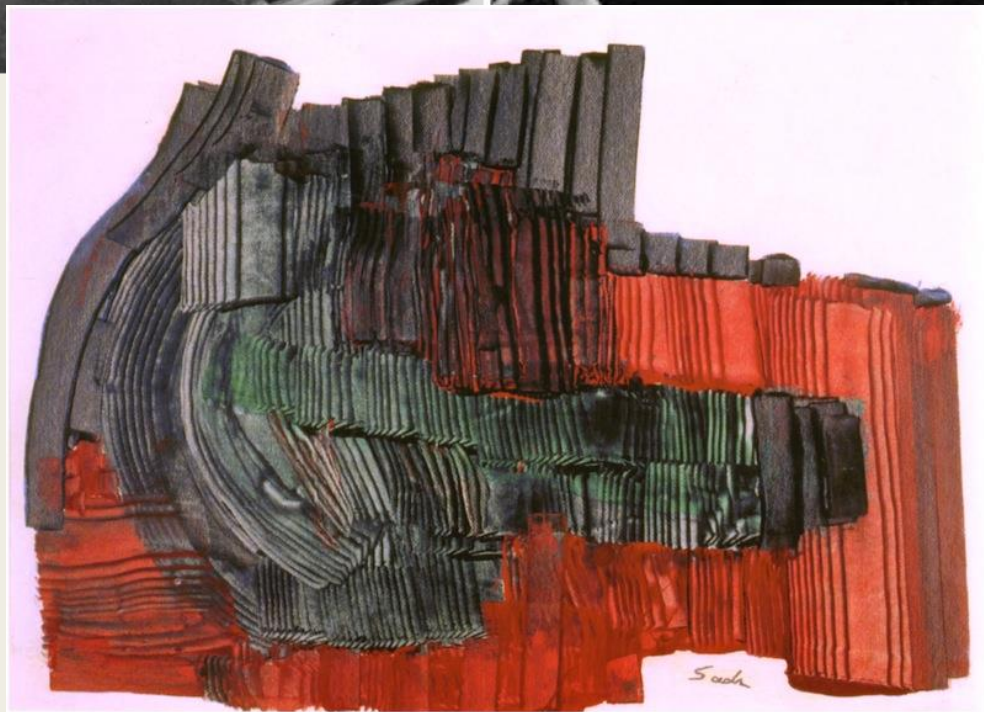

■ بهجت صدر؛ زن، حرکت، انتزاع

■ رنگ‌گذاری فیزیکی و انرژی‌زا

■ نقاشی به‌عنوان کنش بدنی

■ از بوم تا اجرا؛ تجربه‌ی آزادی تصویر

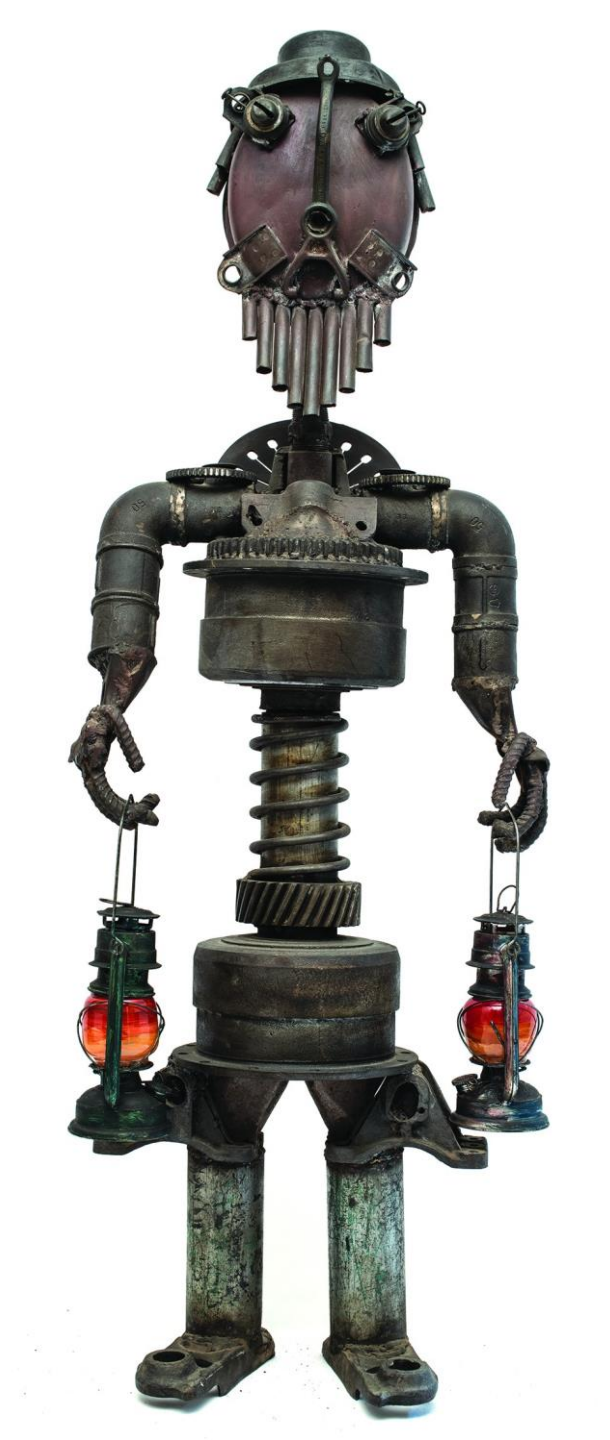
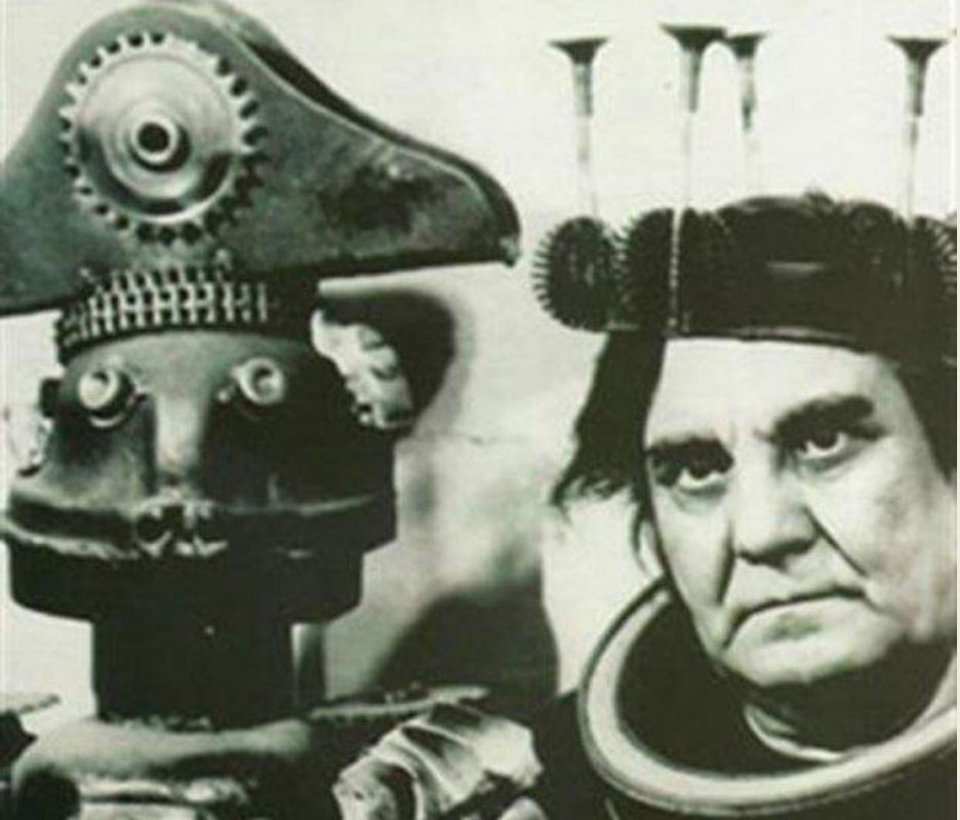
■ منصور قندریز؛ از نقاشی به نظریه

■ بنیان‌گذار جنبش سقاخانه

■ پیوند سنت تصویری مذهبی با مدرنیسم

■ فرم‌های متقارن، رنگ‌های ضربه‌ای

■ ژازه تباتبایی؛ بازی با اشیای فلزی و بی جان

■ ترکیب پیکره‌های آهنی با اسطوره ایرانی

■ طنز، خیال و صنعت

■ مجسمه به‌عنوان داستان فرهنگی

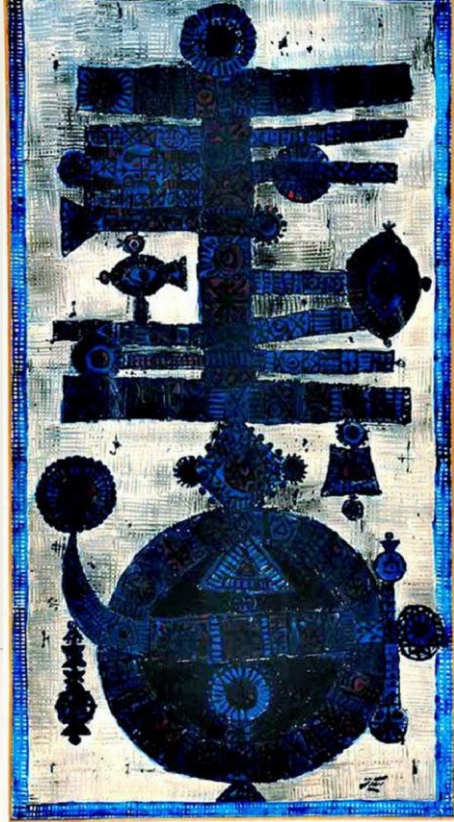

بهمن محمص: تنهایی شیر مغرورِ مدرنیسم ایران

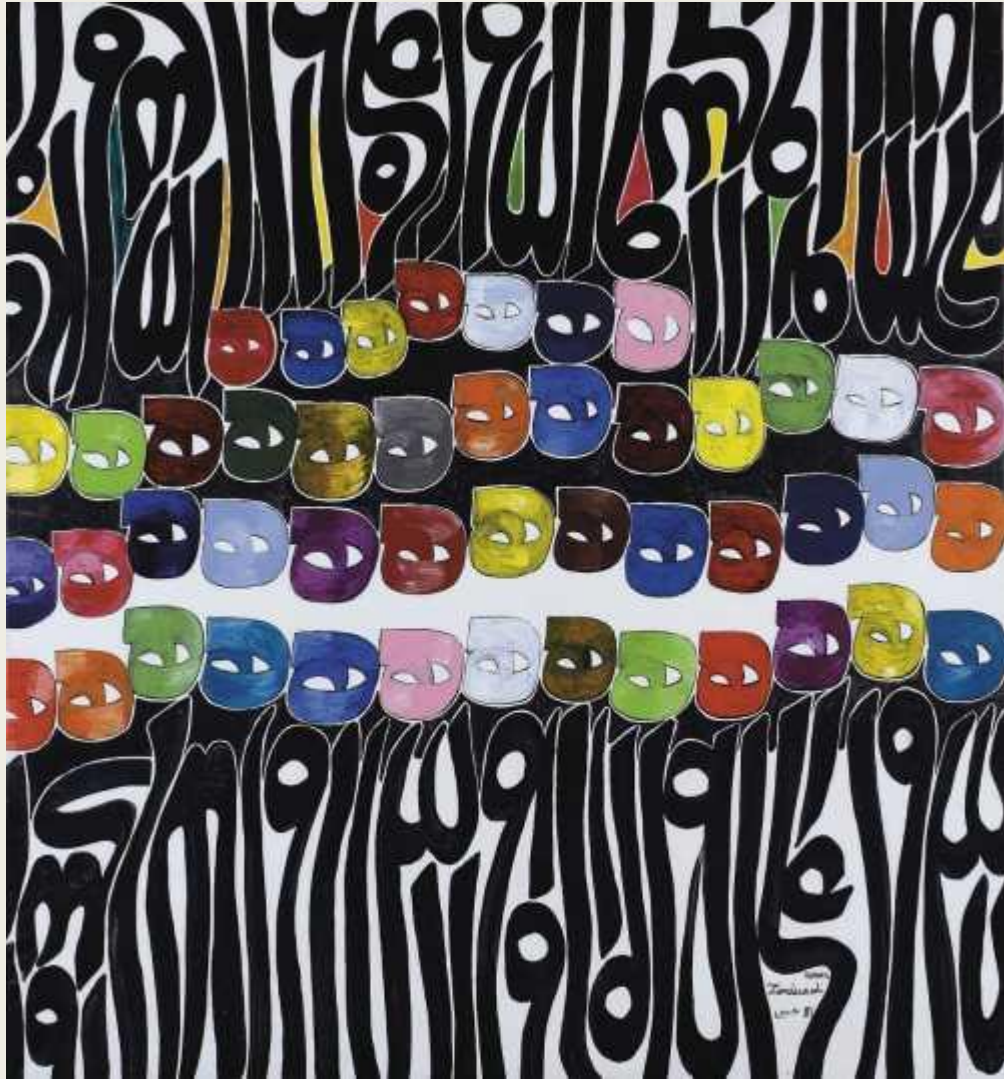
- بهمن محمص (۱۳۱۰-۱۳۸۹): نقاش، مجسمه‌ساز، مترجم؛ متفکر یگانه‌ی مدرنیسم ایرانی.
- زبان تصویری تلخ و تراژیک: بدن‌های تکه‌تکه، ناتوان از فریاد؛ انسانِ در بندِ قدرت.
- تأثیر سوررئالیسم و اکسپرسیونیسم اروپا؛ اما با درونمایه‌ی اسطوره و تاریخ ایران.
- انزوا و خودتبعیدی: رم، پناهگاه تنهایی؛ جایی که از ویرانی هنر رسمی، پیکر تندیس‌های خاموش را زاده کرد.

جریان سقاخانه و تأثیر آن

- دهه ۱۳۴۰؛ جنبشی در دل مدرنیسم ایرانی
- بهره‌گیری از عناصر مذهبی و عامیانه
- خوشنویسی، علامت، کاشی، هندسه
- جستجوی زبان بومی در جهان مدرن

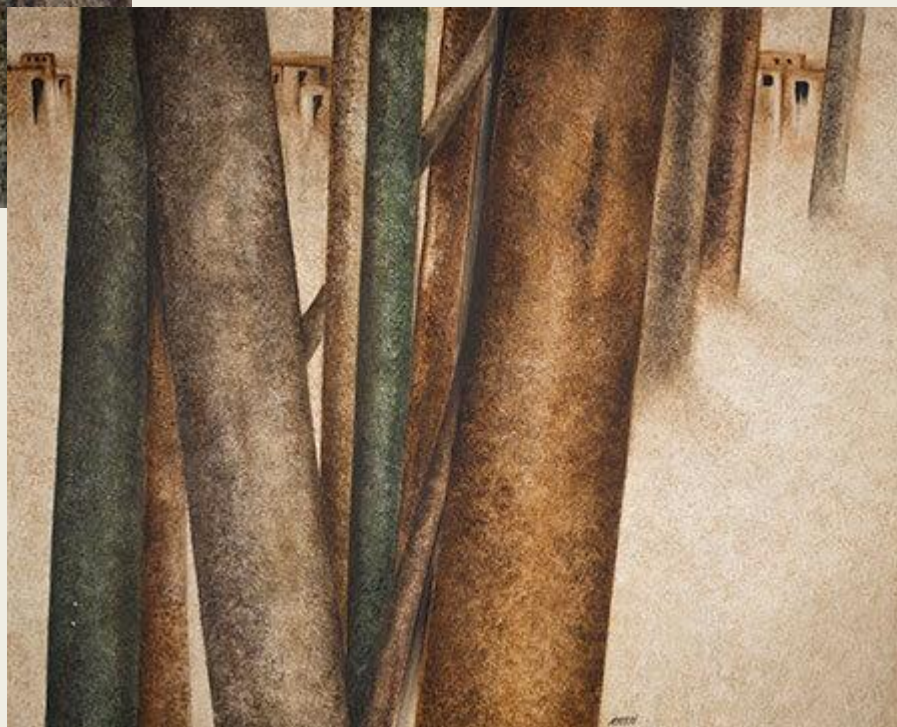
- هنرمندان شاخص: زنده‌رودی، قندریز، عربشاهی
- تلفیق نظم بصری غرب و معناگرایی شرق
- فرم‌های تکرارشونده و آیینی
- تولد هویت بصری نوین ایران

- تأثیر سقاخانه بر نسل بعدی
- از نقاشی تا طراحی گرافیک و معماری
- مکتب تهران؛ تلفیق شرق، عرفان و فرم
- گامی در مسیر جهانی شدن هنر ایرانی

آثار سهراب سپهری (مجموعه درخت‌ها)

- سکوت و خلأ معنوی
- خطوط عمودی به سان مراقبه
- طبیعت مینیمال شرق
- شعر در قالب تصویر

آثار زنده‌رودی (حروف‌نگاری مدرن)

- ترکیب خوشنویسی با رنگ‌های غربی
- حروف به‌عنوان فرم نه معنا
- پویایی بصری مبتنی بر ریتم
- اثر ماندگار بر طراحان نسل بعد

جنبش سقاخانه در گالری سیحون

- بستری برای هنر نوگرا در دهه ۱۳۴۰
- نخستین حرکت جمعی مدرنیست‌های ایرانی
- وحدت میان مذهب، فرم و مدرنیسم
- نقطه‌ی عطف هویت بصری معاصر ایران

بخش ششم

ارتباط مدرنیته و مد / فلسفه فِشِن

مد، زاده‌ی مدرنیته

- مدرنیته = تغییر بی‌پایان، جستجوی نو
- مد = الگوی رفتاری همین منطق در زندگی روزمره
- میل به “جدید بودن”؛ ارزش مدرن جامعه
- زمانِ حال به‌جای جاودانگی گذشته

■ پیش از مدرنیته: لباس تابع سنت

■ پس از مدرنیته: لباس تابع زمان

■ انسان مدرن در جستجوی تمایز

■ تغییر به عنوان هویت نه نیاز

■ «مد محصول جامعه‌ای است که پذیرای تغییر است»

■ مد = تمرین زیستن در ناپایداری

■ تازه‌بودن به جای کمال

■ مد به عنوان استعاره‌ی خودِ مدرنیته

■ تکرار در لباس = تکرار در اندیشه

■ بی‌قراری، فراموشی، تولد مداوم نو

■ زیبایی‌شناسیِ سرعت و مصرف

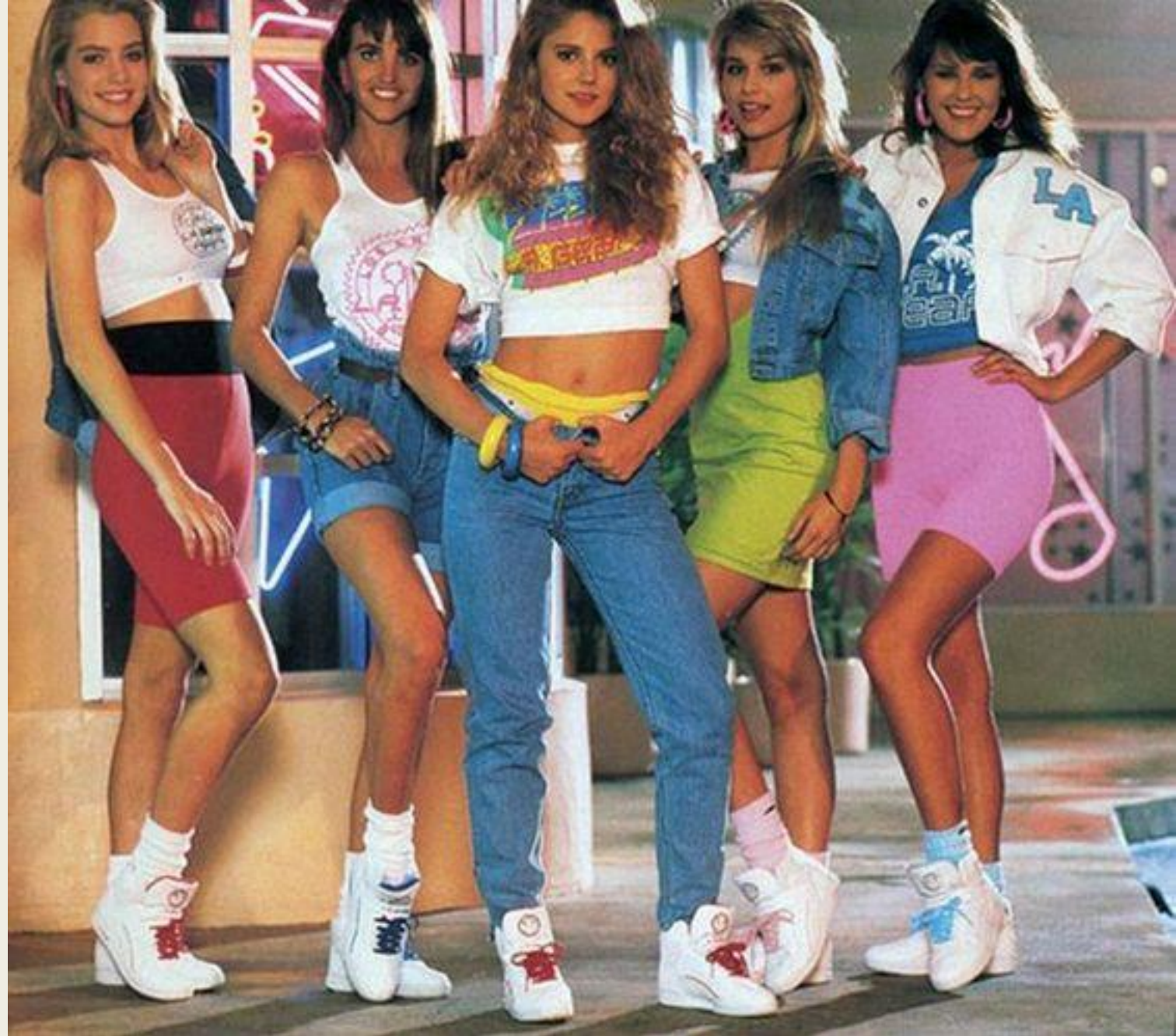

نوگرایی، فردگرایی و میل به تمایز

- مدرن = فردی شدن ذائقه
- شکستن تابعیت از سنتها
- انتخاب شخصی به جای معیار جمعی
- خودنمایی به جای هم‌رنگی

- مد به عنوان زبان فردگرایی
- لباس = روایتِ منِ مدرن
- مدرنیته، صحنه‌ی نمایش خود
- آزادی در انتخاب ظاهر، نه در ذات

- زیمبل و فلسفه مد: تضادِ میل به تقلید و تمایز
- انسان مدرن میان جمع و فرد
- تمایز برای پذیرفته شدن
- پارادوکس آزادی در دنیای مد

■ «تازگی» به عنوان ارزش اخلاقی مدرن

■ کهنگی = شکست در رقابت اجتماعی

■ مصرف = ابزارِ هویت

■ لباس به مثابه ابزارِ بودن در زمان

فلسفه‌ی فشن در نگاه لارس اسوندسن

- مد؛ پدیده‌ای فلسفی، نه سطحی
- زیستن در لحظه در برابر جاودانگی
- چرخه‌ی فراموشی و یادآوری
- مد به‌عنوان تجربه‌ی زمان

«مد، بیان آزادی است، اما آزادی کنترل شده.»
حتی شورش مد هم به زودی مد می شود
مقاومت در برابر تکرار، خود در چرخه ی تکرار
مد، شورشی رام شده توسط بازار

- از بودلر تا اسوندسن؛ «زیبایی در امر گذرا»
- زیبایی = لحظه‌ی میان نو و فراموشی
- مدرنیسم زیبایی را از آسمان به خیابان آورد
- امر روزمره، موضوع فلسفه شد

- مد به‌مثابه‌ی آزمایشگاه فلسفه‌ی مدرن
- پرسش از “خودِ نو” در برابر “دیروز”
- تجربه‌ی وجود از مسیر ظاهر
- فَشِن به‌عنوان روایت بصری فلسفه

ارتباط مد، سرمایه‌داری و تکرار

■ سرمایه‌داری مدرن = نیاز به نو شدن

■ مد؛ موتور مصرف دائم

■ «نو» به‌عنوان کالا

■ تولید میل، نه پوشاک

■ صنعت مد و سرعت تغییر

■ مفهوم فست فشن = تشدید منطق مدرنیته

■ زیبایی در لحظه‌ی زوال

■ ناپایداری به‌عنوان ضرورت اقتصادی

- مدرنیته، زمان را کالایی کرده است
- گذشته فروخته می‌شود، آینده تبلیغ
- مد، حافظ کوتاه مدتِ حافظه‌ی جمعی
- فراموشی به عنوان تداوم مصرف

«نیو لوك» ديور (۱۹۴۷)

- بازگشت به زن سنتی در دل مدرنیته
- نو با پوشش قدیمی؛ بازی با حافظه
- بدن به عنوان میدان بازسازی زیبایی
- آغاز مصرف زنانه در قرن مدرن

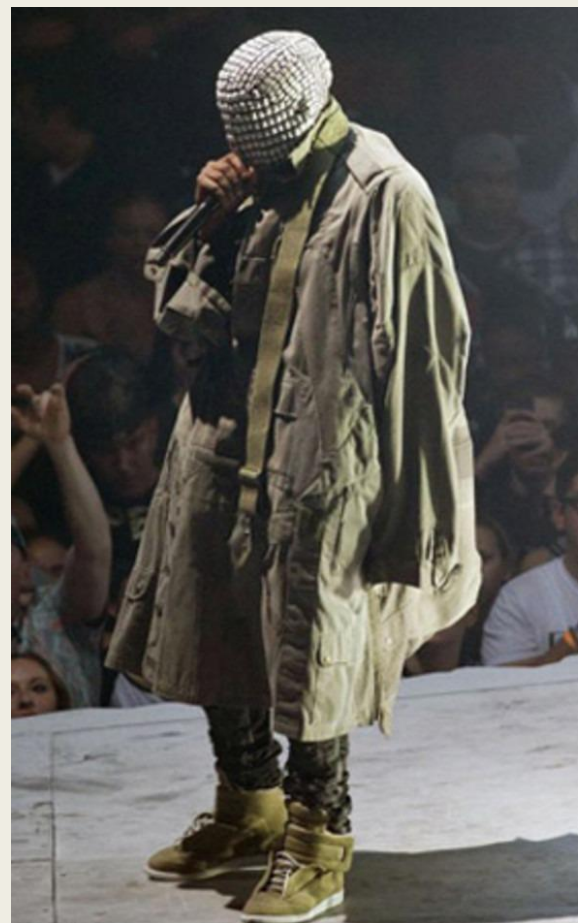
اندی وار هول و فرهنگ بازتولید

- تکرار تا بی معنایی
- همه چیز مد است، چون دیده می شود
- نقد مصرف و فقدان اصالت
- مد به عنوان آینه‌ی جامعه‌ی تصویر

فَشَنِ بَه‌مَثَابَه زَمَانِ دَر حَالِ فَرَارِ

- مد همچون ساعت جامعه‌ی مدرن
- هر لباس زوالش را در لحظه‌ی تولد دارد
- مدرنیته، خود را با مد به یاد می‌آورد
- زیبایی در ناپایداری؛ ابدیتی کوتاه مدت

بخش پایانی

جمع‌بندی و پرسش و پاسخ

بازخوانی مسیر سه‌ساعته وینار

- مدرنیسم: روایت‌رهایی از سنت و جستجوی نو
- مدرنیته: بستر اجتماعی، اقتصادی و ذهنی این‌رهایی
- هنر مدرن: زبان تصویری «نو بودن»
- مد: تداوم همان منطق در زیست روزمره
- ایرانیان مدرن: از سپهری تا سقاخانه، بازآفرینی ریشه‌ها در جهان معاصر

پرسش و پاسخ و تامل پایانی

- آیا نو بودن الزاماً به معنای پیشرفت است؟
- مرز بین اصالت و تقلید در هنر مدرن کجاست؟
- مد چگونه می تواند روایتگر هویت ایرانی در عصر جهانی شدن باشد؟
- بازگشت به ریشه ها، نه عقب گرد، بلکه بازخوانی در اکنون
- پایان جلسه = آغاز گفت و گو؛ مدرنیته همچنان ادامه دارد

???

از توجه شما سپاسگزارم